

Predmet C-458/21

Zahtjev za prethodnu odluku

Datum podnošenja:

22. srpnja 2021.

Sud koji je uputio zahtjev:

Kúria (Mađarska)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

17. lipnja 2021.

Žalitelj:

CIG Pannónia Életbiztosító Nyrt.

Druga stranka u žalbenom postupku:

Nemzeti Adó- és Vámhivatal Fellebbviteli Igazgatósága (Žalbeni odjel Državne porezne i carinske uprave, Mađarska)

KÚRIA (VRHOVNI SUD, MAĐARSKA)

[*omissis*]

Odluka

[*omissis*]

Predmet spora: Upravna tužba u poreznom sporu.

Žalitelj u kasacijskom postupku: tuženik u prvostupanjskom postupku

Stranka koja je podnijela protužalbu u kasacijskom postupku: tužitelj u prvostupanjskom postupku

[*omissis*]

Izreka

Kúria (Vrhovni sud) [*omissis*] pokreće prethodni postupak pred Sudom Europske unije, u skladu s člankom 267. [prvim stavkom] točkom (b) Ugovora o

funkcioniranju Europske unije, radi tumačenja članka 132. stavka 1. točke (c) Direktive Vijeća 2006/112/EZ [od 28. studenoga 2006. o zajedničkom sustavu poreza na dodanu vrijednost].

Kúria (Vrhovni sud) traži od Suda da u prethodnom postupku odgovori na sljedeće pitanje:

Treba li članak 132. stavak 1. točku (c) Direktive [Vijeća] 2006/112/EZ [od 28. studenoga 2006. o zajedničkom sustavu poreza na dodanu vrijednost] tumačiti na način da se od PDV-a izuzima usluga kojom se koristi [osiguravajuće društvo] i čija je svrha:

- provjeriti točnost dijagnoze teške bolesti koja je dijagnosticirana osiguraniku, i
- potražiti bolje dostupne zdravstvene usluge kako bi se osiguranik izliječio, i
- u slučaju da je to obuhvaćeno policom osiguranja i da to zatraži osiguranik, organizirati zdravstveno liječenje u inozemstvu?

[*omissis*] [postupovni element nacionalnog prava]

Obrazloženje

Činjenice u glavnom postupku

[1] Žalitelj, osiguravajuće društvo, od rujna 2012. stavlja na tržište niz proizvoda zdravstvenog i životnog osiguranja u okviru kojih se obvezuje osigurati zdravstveno liječenje u inozemstvu, pod određenim uvjetima, u slučaju da se osigurana osoba suoči s nekim od sljedećih pet teških zdravstvenih problema: ako oboli od karcinoma, ako joj je potrebna ugradnja prenosnice, ako ima probleme sa srčanim zaliscima, ako joj je potreban neurokirurški zahvat ili transplantacija tkiva i organa sa živog darovatelja. Dokument naslovljen „Posebni uvjeti zdravstvenog osiguranja Best Doctors®” (u daljnjem tekstu: Posebni uvjeti) sadržava pravila kojima se utvrđuju posebni uvjeti police osiguranja. U skladu s točkom 4. podtočkom (a) Posebnih uvjeta, provođenje InterConsultationa (ili „*drugog liječničkog mišljenja*”, u skladu s nazivom iz Posebnih uvjeta; u daljnjem tekstu: IC) preduvjet je za dobivanje usluga zdravstvenog liječenja u inozemstvu. FindBestCare (u daljnjem tekstu: FBC) dio je zdravstvenog liječenja u inozemstvu. Točka 2. podtočka (p) Posebnih uvjeta sadržava opis IC-a, točka 2. podtočka (m) tog dokumenta sadržava definiciju FBC-a, a u njegovoj točki 13. opisuju se faze postupka zahtjeva za pokriće.

- [2] Radi pružanja usluga osiguranja, žalitelj je 13. listopada 2012. sklopio ugovor o suradnji (u daljnjem tekstu: ugovor o suradnji) s društvom Best Doctors España, S. A. U. (u daljnjem tekstu: španjolsko društvo), španjolskim članom međunarodne grupe poduzetnika Best Doctors®, u svrhu korištenja patentirane usluge pružanja medicinskih informacija. U skladu s navedenim ugovorom, takozvane „Usluge Best Doctors” sastoje se od dva elementa: IC i FBC. U okviru IC-a, liječnici iz grupe Best Doctors® preispituju medicinske informacije osiguranika na temelju dostavljene dokumentacije kako bi provjerili ima li on pravo na usluge osiguranja. U skladu s ugovorom, nije moguće dobiti usluge u slučaju akutnih bolesti ili ako je riječ o bolestima koje još nije ispitao „lokalni” zdravstveni stručnjak. U okviru usluge FBC, ako je osiguranikovim osiguranjem obuhvaćeno takvo pokrivanje, španjolsko društvo dogovara sastanak s pružateljima zdravstvenih usluga u ime osiguranika, organizira medicinsko liječenje (prijam, preglede), hotelski smještaj i putovanje, osigurava uslugu skrbi i provjerava je li zdravstveno liječenje prikladno. Uz prethodno navedeno, upravlja obradom i plaćanjem liječničkih troškova u skladu s ugovorima potpisanim s pružateljima zdravstvenih usluga. Ne snosi troškove putovanja ili smještaja ni troškove za pruženo medicinsko liječenje. FBC se ne može primijeniti za liječenje u Mađarskoj [ugovor o suradnji, prilog A, točke 1. i 2.].
- [3] U skladu s ugovorom o suradnji, žalitelj plaća godišnju premiju za Usluge Best Doctors za svakog osiguranika, onoliko često koliko njemu osiguranici plaćaju svoju premiju [ugovor o osiguranju, točka E].
- [4] Španjolsko je društvo u razdoblju od listopada do prosinca 2012. izdalo tri računa koji se odnose na naknadu za usluge, za koje žalitelj nije platio porez na dodanu vrijednost (PDV).
- [5] Žalitelj se tijekom razdoblja koje je predmet spora još nije koristio nijednom uslugom grupe Best Doctors® koju pruža španjolsko društvo, ali je i dalje bio obavezan plaćati premije, što je i učinio.
- [6] Odlukom od 5. svibnja 2016. [omissis], donesenom na temelju nadzora koji je Nemzeti Adó- és Vámhivatal Kiemelt Adó- és Vámigazgatósága (Okružna porezna i carinska uprava, u okviru Državne porezne i carinske uprave, Mađarska [...]) proveo nad žaliteljem kao poreznim zastupnikom grupe radi provjere *a posteriori* prijava PDV-a za razdoblje od 1. svibnja do 31. prosinca 2012., žalitelju je naloženo plaćanje 1 059 000 mađarskih forinti na ime porezne razlike, 529 000 mađarskih forinti na ime porezne novčane kazne, 178 000 mađarskih forinti na ime zateznih kamata i 20 000 mađarskih forinti na ime novčane kazne zbog neispunjenja poreznih obveza.
- [7] Odlukom od 14. studenoga 2016. [omissis] druga stranka u žalbenom postupku, koja je odlučivala o žalbi podnesenoj protiv prvostupanjske odluke, djelomično ju je izmijenila tako da je iznos porezne novčane kazne

- smanjila na 376 000 mađarskih forinti, ali je [pobijanu odluku] potvrdila u preostalom dijelu.
- [8] Druga stranka u žalbenom postupku svoju je odluku temeljila na članku 132. stavku 1. točki (c) Direktive Vijeća 2006/112/EZ od 28. studenoga 2006. o zajedničkom sustavu poreza na dodanu vrijednost (u daljnjem tekstu: Direktiva o PDV-u), na članku 37. stavku 1., članku 60. stavicama 1. i 2., članku 65., članku 82. stavku 1., članku 85. stavku 1. točki (c), članku 120. točki (b) i članku 140. točki (a) az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvényja (Zakon CXXVII. iz 2007. o porezu na dodanu vrijednost; u daljnjem tekstu: Zakon o PDV-u) i na presudama Suda D., C-384/98; Kügler, C-141/00 i d’Ambrumenil i Dispute Resolution Services, C- 307/01.
- [9] U skladu s točkom 2. obrazloženja, na koju se odnosi spor, usluga koju je španjolsko društvo pružalo žalitelju ne ispunjava zahtjeve za izuzeće od poreza koji su utvrđeni u članku 85. stavku 1. točki (c) Zakona o PDV-u, s obzirom na to da su naknade navedene na trima računima određena vrsta paušalne naknade koja nije izravno odgovarala stvarnom pružanju usluga radi zdravstvene njege pojedinca, dijagnosticiranja, liječenja ili izlječenja njegove bolesti. U okviru usluge IC, preispitivanjem prethodne medicinske dokumentacije želi se provjeriti ima li osiguranik pravo na zdravstveno liječenje u inozemstvu, u okviru kojeg je drugo liječničko mišljenje preduvjet. Španjolsko [društvo] ne provodi pretrage radi postavljanja dijagnoze niti provodi medicinsko liječenje, nego na temelju prethodne medicinske dokumentacije odvaga i ocjenjuje rezultate takvih pretraga i liječenja kako bi odredilo je li ostvaren rizik obuhvaćen klijentovim osiguranjem. Španjolsko društvo ispituje, ocjenjuje i ponekad organizira medicinsko liječenje, ali ga ne pruža, niti provodi terapiju ili liječenje bolesti ili zdravstvenih problema, te se njegove usluge, razmatrane zajedno ili pojedinačno, ne mogu kvalificirati kao medicinsko liječenje. Uzimajući u obzir glavnu svrhu gospodarske transakcije navedene na računima, pružene usluge ne mogu se kvalificirati kao usluge povezane s ljudskim zdravljem koje su izuzete od poreza, nego je u biti riječ o vještačkim i organizacijskim djelatnostima, zbog čega žalitelj treba platiti PDV u iznosu od 752 000 mađarskih forinti.
- [10] U upravnoj tužbi koju je podnio protiv odluke poreznog tijela žalitelj je tvrdio da je to tijelo pogrešno kvalificiralo usluge koje je pružilo španjolsko društvo, s obzirom na to da grupa Best Doctors® ne samo da ispituje medicinsku dokumentaciju, nego i provodi dodatne pretrage (na primjer, histološko ispitivanje poslanih uzoraka tkiva), pri čemu njezine usluge obuhvaćaju i potragu za najboljim inozemnim medicinskim stručnjacima i dobivanje njihova mišljenja, pa je svrha takvih usluga izlječenje pacijenta, kao i to da on dobije što je moguće djelotvorniju terapiju. IC nije upravna obveza, nego predstavlja ključan element usluge koja je dio usluga njegova osiguranja, u okviru koje liječnik ili liječnički tim koji donosi mišljenje

uspostavlja dijagnozu. Najvrjedniji je element usluge koju pruža grupa Best Doctors® onaj koji ima za cilj dijagnosticiranje zdravstvenih problema i bolesti, a koji je u skladu s pojmom zdravstvenih usluga iz članka 132. stavka 1. točke (c) Direktive od PDV-u te je posljedično izuzet od poreza.

- [11] Prvostupanjski sud proglasio je žaliteljevu tužbu djelomično osnovanom te je poreznoj upravi naložio da provede novi postupak. Taj je sud, na temelju mišljenja koje je dobio od sudskog vještaka za medicinu i koje je sastavljeno uzimajući u obzir liječnička mišljenja koja je pripremila i priložila grupa Best Doctors® nakon isteka razdoblja za koje je proveden nadzor, utvrdio da usluga IC pružena u okviru grupe Best Doctors® ima za cilj, izravno i nedvojbeno, također u praktičnom smislu, ne samo zdravstvenu njegu osoba, nego i poboljšanje njihova zdravlja i dijagnosticiranje i liječenje bolesti. Smatrao je i da ugovorima i Posebnim uvjetima nisu potkrijepljene ocjene poreznog tijela prema kojima je glavna svrha IC-a izrada stručnog mišljenja kako bi se odredilo ima li osiguranik pravo na daljnje usluge osiguranja. Prvostupanjski sud naložio je poreznom tijelu da provede dodatne provjere u okviru novog postupka.
- [12] Obje su stranke protiv prvostupanjske presude podnijele Kúriji (Vrhovni sud) žalbu u kasacijskom postupku.
- [13] Druga stranka u žalbenom postupku u svojoj žalbi u kasacijskom postupku, pozivajući se na presudu Suda *Unterpertinger*, C- 212/01, tvrdi da su usluge grupe Best Doctors® samo neizravno povezane s terapijskim ciljem i da posljedično ne treba smatrati da se izuzimaju od poreza. Tvrdi da španjolsko društvo nije postavilo dijagnozu pojedincima niti se za njih pobrinulo ili im pružilo medicinsko liječenje ili zdravstvenu njegu.
- [14] Žalitelj u svojoj protužalbi u kasacijskom postupku tvrdi da prvostupanjski sud nije razumno ocijenio dokaze, s obzirom na to da je na temelju te ocjene i uzimajući u obzir također presude Suda *Verigen Transplantation Service International*, C- 156/09 i *CopyGene*, C- 262/08, na pitanja sadržana u uputama o novom postupku moguće dati sljedeće odgovore:
- i. vještačenje koje je proveo sud potvrđuje da IC izravno i nedvojbeno ima za cilj postavljanje dijagnoze, odnosno ima terapijski cilj i, prema tome, ispunjava materijalni uvjet usluga povezanih s ljudskim zdravljem koje su izuzete od poreza;
 - ii. na temelju tumačenja ugovora o suradnji i Posebnih uvjeta, zajedno s njihovim priložima, može se utvrditi sadržaj pravnog odnosa na temelju kojeg grupa Best Doctors® osiguraniku nudi uslugu IC kao uslugu osiguranja, dok se usluga FBC pruža nakon dijagnoze, fakultativno i kao dodatna usluga u odnosu na postavljanje dijagnoze, pri čemu se primjenjuje jedinstvena naknada za usluge grupe Best Doctors®;

- iii. na temelju informacija i podataka koje je pružio žalitelj jasno proizlazi da je usluga IC element svojstven usluzi osiguranja i da je FBC, kao dio usluge, povezan s tom uslugom kao dodatak. Iz svega toga može se nedvojbeno zaključiti da IC, kao ključan element složene usluge koju pruža grupa Best Doctors®, izravno i nedvojbeno ispunjava terapijski cilj i, prema tome, ispunjava uvjete usluga povezanih s ljudskim zdravljem koje su izuzete od poreza te je izuzet od PDV-a. Porezna uprava ne treba podnijeti dodatne dokaze.

[15] Navedene odredbe prava Unije

Direktiva Vijeća 2006/112/EZ od 28. studenoga 2006. o zajedničkom sustavu poreza na dodanu vrijednost (Direktiva o PDV-u)

POGLAVLJE 2.

Izuzeća koja se odnose na određene aktivnosti od javnog interesa

Članak 132.

1. Države članice dužne su izuzeti sljedeće transakcije:

- (a) isporuka usluga koju obavljaju javne poštanske službe osim putničkog prijevoza i telekomunikacijskih usluga i isporuka robe koja je s time povezana;
- (b) bolnička i medicinska zaštita i usko povezane aktivnosti koje obavljaju subjekti javnog prava ili, u socijalnim uvjetima koji su slični onima koji se primjenjuju na subjekte javnog prava, bolnice, centre za medicinsko liječenje ili dijagnostiku i ostale valjano priznate institucije slične prirode;
- (c) pružanje medicinske skrbi u okviru obavljanja medicinskih ili paramedicinskih profesija u skladu s njihovim definicijama u dotičnoj državi članici;

[16] Navedene odredbe nacionalnog prava

2007.évi CXXXVII. törvény — az általános forgalmi adóról (Zakon CXXXVII iz 2007. o porezu na dodanu vrijednost)

POGLAVLJE VI.

IZUZEĆE OD POREZA

Izuzeće od poreza s obzirom na djelatnost u općem interesu

Članak 85. stavak 1.

Od plaćanja poreza izuzimaju se:

[*omissis*] [odredba koja nije relevantna za predmet]

(b) isporuke usluga, poput njege i prijevoza ozlijeđenih i bolesnih osoba koji su usko povezani s tim uslugama, i isporuke robe koje su usko povezane s takvim uslugama koje pružaju javni operatori, koji djeluju u tom svojstvu, u okviru medicinske zaštite;

(c) isporuke usluga, poput njege ozlijeđenih i bolesnih osoba koja je usko povezana s tim uslugama, koje pružaju osobe koje obavljaju zdravstvenu djelatnost, uključujući naturopatiju, i koje djeluju u tom svojstvu.

Postupak pred Kúrijom (Vrhovni sud)

[17] Kúria (Vrhovni sud) u okviru kasacijskog postupka koji su pokrenule stranke treba odlučiti je li usluga koju španjolsko društvo pruža žalitelju usluga izuzeta od PDV-a u skladu s člankom 132. stavkom 1. točkom (c) Direktive o PDV-u.

[18] Prema sudskoj praksi Suda, Direktivom o PDV-u (i Šestom direktivom koja je prethodno bila na snazi) PDV-u se dodjeljuje vrlo široko područje primjene, ali se od tog poreza izuzimaju određene djelatnosti. Navedena izuzeća predstavljaju autonomne pojmove prava Unije s ciljem izbjegavanja razilaženja u primjeni sustava PDV-a među državama članicama. Svrha je navedenih izuzeća od PDV-a da se od tog poreza izuzmu isključivo djelatnosti u općem interesu koje su u Direktivi navedene i detaljno opisane. Izraze upotrijebljene za određivanje izuzeća treba usko tumačiti jer je riječ o iznimkama od općeg načela da se PDV obračunava na sve isporuke roba i sve isporuke usluga koje je porezni obveznik obavio uz naknadu. Međutim, tumačenje navedenih izraza treba biti u skladu s ciljevima koji se nastoje postići izuzećima i poštovati zahtjeve načela porezne neutralnosti koje je svojstveno zajedničkom sustavu PDV-a te se njime istodobno treba osigurati da odredbe o izuzećima od PDV-a mogu proizvoditi svoje učinke.

[19] Iz sudske prakse Suda proizlazi da se članak 132. stavak 1. točka (b) Direktive o PDV-u (ili članak 13. slovo A stavak 1. točka (b) Šeste direktive koja je prethodno bila na snazi) odnose na isporuke usluga medicinskog liječenja koje se obavljaju u bolničkom okruženju, dok je točka (c) te odredbe povezana sa zdravstvenim uslugama pruženim izvan tog okvira, u privatnom domu pružatelja usluge ili pacijenta ili na bilo kojem drugom mjestu. Pojam „pružanje medicinske skrbi” iz članka 132. stavka 1. točke (c) Direktive o PDV-u također je povezan s uslugama koje imaju za cilj dijagnosticiranje, liječenje i, u mjeri u kojoj je to moguće, izlječenje bolesti ili zdravstvenih poremećaja; međutim, iz toga nužno ne proizlazi da terapijski cilj neke usluge treba tumačiti osobito usko.

[20] Prema sudskoj praksi, od PDV-a se izuzimaju liječnički pregledi pojedinaca, na zahtjev poslodavaca ili osiguravajućih društava, vađenje krvi ili uzimanje

drugih tjelesnih uzoraka s ciljem analize prisutnosti virusa, infekcija ili drugih bolesti u njima, na zahtjev poslodavaca ili osiguravatelja, ili izdavanje liječničkih potvrda o zdravstvenoj sposobnosti, na primjer sposobnosti za putovanje, ako je cilj takvih usluga ponajprije zaštita zdravlja zainteresirane osobe (predmet d'Ambrumenil i Dispute Resolution Services, C-307/01). Od PDV-a se izuzima usluga (uz isključenje osnovne osobne pomoći i pomoći u kućanskim poslovima) koja se odnosi na skrb terapijske prirode koju provodi društvo kapitala koje pruža ambulantno liječenje, uključujući kućnu njegu, i koje je zaduženo za medicinske sestre i tehničare (predmet Kügler, C-141/00), kao i telefonsko pružanje usluga koje se sastoji od savjetovanja u vezi sa zdravljem i bolestima, pod uvjetom da imaju terapijski cilj (predmet X (Izuzće od PDV-a za telefonska savjetovanja), C-48/19).

[21] Međutim, Sud je iz izuzeća od poreza isključio sastavljanje liječničkih mišljenja ili usluge koje pruža liječnik, čiji je cilj ispitati je li ispunjen pravni ili ugovorni zahtjev ili koje su nužne za ocjenu zahtjeva na koje se određeni pojedinac može pozivati u različitim postupcima (na primjer, predmet Finanzamt D, C-657/19). Od PDV-a se ne izuzima izdavanje liječničkih potvrda o zdravstvenom stanju neke osobe u svrhu, među ostalim, dodjele vojne mirovine (predmet d'Ambrumenil i Dispute Resolution Services, C-307/01) ili invalidske mirovine (predmet Unterpertinger, C-212/01), ili čiji cilj nije izravno povezan sa zdravstvenom djelatnošću (na primjer, predmet CopyGene, C-262/08, djelatnosti banaka matičnih stanica, ili predmet PFC Clinic, C-91/12, estetski zahvati ili plastične operacije), ili koje imaju za cilj utvrditi odgovornost osobe i procijeniti štetu u sporovima o tjelesnim ozljedama, kao ni izdavanje liječničkih mišljenja koja se temelje na medicinskim izvještajima i ispitivanjima, ali bez obavljanja liječničkih pregleda, ili [obavljanje] liječničkih pregleda s ciljem izdavanja izvještaja sudske medicine u sporovima koji se odnose na profesionalni nemar osoba koje sudjeluju u sudskom postupku (predmet d'Ambrumenil i Dispute Resolution Services, C-307/01). Isto tako, od poreza se ne izuzima određivanje na temelju biološke analize genetske predispozicije pojedinaca za određene bolesti (predmet D., C-384/98) ili usluga nutricionističkog praćenja (predmet Frenetikexito, C-581/19).

[22] U slučaju koji je predmet ovog postupka, teška bolest osiguranika čini, zajedno uz smrt i istek police, rizik obuhvaćen osiguranjem. Odgovornost koju treba preuzeti osiguravajuće društvo (žalitelj) obuhvaća zdravstveno liječenje osiguranika u inozemstvu i organizacijske zadaće potrebne za to liječenje. Usluga koju prima žalitelj i koja je izuzeta od PDV-a uključena je u uslugu osiguranja koju pruža osiguranoj bolesnoj osobi te je, u skladu s policom osiguranja, krajnji cilj usluge koju pruža žalitelj to da se osiguraniku omogući da u slučaju određenih bolesti ode na zdravstveno liječenje u inozemstvo koje organizira španjolsko društvo, zbog čega, u konačnici, služi za dijagnosticiranje, liječenje i izlječenje bolesti osiguranika. Usluga koju prima osiguravajuće društvo dio je ove složene

mreže koja podrazumijeva različite ugovore i stoga, prema mišljenju sastava Kúrije (Vrhovni sud) koji odlučuje o predmetu, na pitanje je li usluga izuzeta od poreza treba odgovoriti uzimajući u obzir te ugovore.

[23] Budući da zdravstveno liječenje primljeno u okviru usluga osiguranja također služi za dijagnosticiranje, liječenje i, u mjeri u kojoj je to moguće, izlječenje zdravstvenih problema, i na temelju općeg pregleda sudske prakse Suda, predmeti M. Unterpertinger, C-212/01; Verigen Transplantation Service International, C-156/09; CopyGene, C-262/08; D., C-384/98; Kügler, C-141/00; d'Ambrumenil i Dispute Resolution Services, C-307/01; X (Izuzete telefonskih konzultacija od PDV-a), C-48/19; Peters, C-700/17; Belgisch Syndicaat van Chiropraxie i dr., C-597/17; Frenetikexito, C-581/19; Finanzamt D, C-657/19; [...] FC Clinic, C-91/12; Klinikum Dortmund, C-366/12; Solleveld i van den Jout-van Eijnsbergen, C-443/04 i C-444/04 te Future Health Technologies, C-86/09, sastav Kúrije (Vrhovni sud) koji odlučuje u ovom predmetu smatra da članak 132. stavak 1. točku (c) Direktive o PDV-u treba dodatno protumačiti s obzirom na činjenice u ovom predmetu.

[24] [omissis] [tekst prethodnog pitanja koji je naveden u izreci]

[25] [omissis] [postupovni element nacionalnog prava]

U Budimpešti 17. lipnja 2021.

[omissis] [potpisi]

RADNI DOKUMENT